

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 สามารถสรุปผลวิจัย ได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1
4. เพื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดและสร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 เพื่อนำไปใช้ประกอบในการพัฒนาผู้เรียน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การสร้างคุณธรรมพื้นฐานแก่ผู้เรียน และการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน และบ้าน
2. ผลของการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเป็นแนวทางให้สถานศึกษาต่างๆ นำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาได้ตรงตามประเด็น อันเป็นสาเหตุที่เหมือนกันหรือใกล้เคียง โดยเลือกให้สอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 553 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม จำนวน 360 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 40) ได้กลุ่มตัวอย่าง 227 คน ตามสัดส่วนจากจำนวนประชากร แต่ผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 360 คน

ผู้ให้ข้อมูล คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 135 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 107 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 118 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 360 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพครอบครัว

2.2 ตอนที่ 2 ข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในการปฏิบัติของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยด้านกระบวนการ 3 ด้าน ประกอบด้วย การส่งเสริมการศึกษา การอบรมสั่งสอน และการปฏิบัติเป็นแบบอย่าง

2.3 ตอนที่ 3 ข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การพึ่งพาตนเอง และการประหยัด มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้สถานศึกษาทางไปรษณีย์ ซึ่งได้จัดส่งเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 360 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนภายในระยะเวลาหลังที่กำหนดประมาณ 1 อาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ปัจจัยด้านชีวิตสังคม ประกอบด้วย ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพผู้ปกครอง และ สถานภาพของครอบครัว ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ

วิเคราะห์ปัจจัยด้านกระบวนการของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.

วิเคราะห์ระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 โดยค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 สรุปได้ดังนี้

1. ด้านปัจจัยชีวสังคม ประกอบด้วย

1.1 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ส่วนมากมีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ถึงร้อยละ 70.83 และ สูงกว่าปริญญาตรี เพียงร้อยละ 29.17

1.2 อาชีพผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 พบว่า ส่วนใหญ่ไม่รับราชการ ถึงร้อยละ 73.61 และมีอาชีพรับราชการเป็นส่วนน้อย เพียงร้อยละ 26.39

1.3 สถานภาพครอบครัวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่าส่วนมากอาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 71.67 รองลงมา อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดา(บุคคลใดบุคคลหนึ่ง) ร้อยละ 14.72 และอาศัยอยู่กับญาติหรือผู้อุปการะ ร้อยละ 13.61 ตามลำดับ

2. ปัจจัยด้านกระบวนการ ประกอบด้วย

2.1 การส่งเสริมการศึกษาของผู้ปกครอง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า การปฏิบัติของผู้ปกครองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ในการส่งเสริมการศึกษา การอนุญาตทุกครั้งเมื่อนักเรียนเดินทางไปศึกษาแหล่งเรียนรู้กับทางโรงเรียน ส่วนการปฏิบัติของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการศึกษาในระดับมาก จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสนับสนุนให้นักเรียนทำในสิ่งที่สนใจ การช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนเมื่อนักเรียนแก้ปัญหาเองไม่ได้ และการพานักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ ส่วนการให้ไปเรียนพิเศษวิชาต่างๆ การซื้อสื่อส่งเสริมการเรียนรู้มาให้ และการซื้อหนังสือส่งเสริมการเรียนรู้มาให้ อ่านเสมอ ซึ่งอยู่ในการปฏิบัติของผู้ปกครอง ในระดับปานกลาง

2.2 การอบรมสั่งสอน ของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า การปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อพบว่าผู้ปกครองมีการอบรมสั่งสอนในระดับมากที่สุด 5 ข้อ คือ การสอนให้เก็บสิ่งของเครื่องใช้เป็นระเบียบ การคอยตักเตือนเมื่อทำผิด การสอนให้รู้จักใช้สิ่งของที่จำเป็นไม่ฟุ่มเฟือย การสอนให้พูดความจริง และการอบรมให้รู้จักหน้าที่ของตนเอง ส่วนการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองในระดับมาก

มี 10 ข้อ คือ การสอนให้รู้จักออมเงิน การสอนให้รู้จักรับผิดชอบในการทำงานและในคำพูดของตัวเอง การสอนให้ใช้น้ำ และไฟฟ้าอย่างประหยัด การสอนให้รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน การสอนให้วางตัวให้เหมาะสม การสอนการจัดห้องนอนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย การสอนไม่ให้คบเพื่อนเกเร หรือเพื่อนที่ไม่ตั้งใจเรียน การสอนให้เมตตาคนอื่นที่มีฐานะด้อยกว่า การดูแลแนะนำเรื่องการแต่งกายให้เรียบร้อย และการชี้แนะเอาใจใส่ในการดูโทรทัศน์ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด

2.3 การปฏิบัติเป็นแบบอย่างของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า การปฏิบัติเป็นแบบอย่างของผู้ปกครองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อพบว่าผู้ปกครองมีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างมากที่สุด คือ การไม่ให้โกหกเจ้าหน้าที่ว่าไม่อยู่บ้าน และการที่ผู้ปกครองไม่ชวนเพื่อนมาดื่มเหล้าที่บ้าน ส่วนการปฏิบัติเป็นแบบอย่างในระดับมากนั้น มีอยู่ 4 ข้อ คือ การเป็นที่ปรึกษาที่ดีเมื่อมีปัญหา การไหว้พระสวดมนต์ก่อนนอน การทำบุญตักบาตรที่วัดในวันสำคัญ ทางศาสนาหรือหน้าบ้านตอนเช้าเสมอ และการชอบอ่านหนังสือที่มีประโยชน์

ในด้านปัจจัยด้านกระบวนการ ที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งด้านการส่งเสริมการศึกษา การอบรมสั่งสอน และการปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ในภาพรวมนั้น ผู้ปกครองมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 มีดังนี้

3.1 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต การปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อพบว่า คุณธรรม จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต การไม่พูดเพื่อให้เพื่อนพินิจ และการทำการบ้านตรงตามตารางโดยไม่คลาดเคลื่อน อยู่ในการปฏิบัติระดับปานกลาง ส่วนพูดความจริง ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่ขอเงินผู้ปกครองจ่ายค่าวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนมากกว่าที่จ่ายจริง ขออนุญาตทุกครั้งก่อนหยิบของผู้อื่น ไม่บอกผู้ปกครองว่าไปเรียนพิเศษ แต่ไปเที่ยวกับเพื่อน ไม่หยิบเงินของผู้ปกครองโดยไม่ขออนุญาต เมื่อเก็บกระเป๋าเงินได้ ไม่เก็บไว้ใช้ส่วนตัว เมื่อเก็บของตกได้นำไปแจ้งครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ ปฏิบัติตามกติกาก็ได้ตกลงกันได้ ไม่ลักขโมยทรัพย์สินของผู้อื่น ไม่พูดโกหกเพื่อให้ตนพินิจ ไม่นำงานของผู้อื่นมาส่งเป็นงานของตน ไม่เคยนำของส่วนรวมมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เมื่อพบหรือทราบว่ารหัสสมบัติของโรงเรียนเสียหายท่านจะแจ้งให้ครูผู้สอนทราบ ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับตนเอง รักษาสัญญา ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ พูดและตอบคำถามด้วยความเป็นจริง

ตื่นนอนและเข้านอนตรงตามเวลาที่นักเรียนตั้งใจ พุดจาสุภาพทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น อยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านความรับผิดชอบ การปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อ พบว่าการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้านความรับผิดชอบในระดับมากที่สุด จะเป็นเรื่อง การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาด และการยืมสิ่งของครู/เพื่อน/โรงเรียนแล้วนำมาส่งคืน ส่วนในระดับปานกลาง คือ การไม่คุยกับเพื่อนเวลาครูสอน ส่วนการเข้าแถวเคารพธงชาติทัน เข้าเรียนตรงเวลา ส่งรายงานที่ครูสั่งตรงเวลา ไปทันเวลานัดเพื่อน เตรียมความพร้อมในการเรียนและปฏิบัติงาน ให้ความร่วมมือในการทำงานกับเพื่อนๆ เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เป็นผู้นำในการทำกิจกรรมร่วมกับทางโรงเรียน ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ นำวัสดุ อุปกรณ์มาครบตามรายการที่ครูกำหนด เช่น งานศิลปะ เอาใจใส่ไม่ทอดทิ้งงานในหน้าที่ของตน ปฏิบัติตามกติกาหรือข้อตกลงของกลุ่มใช้ของแล้วนำมาเก็บไว้ที่เดิม ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ทั้งขณะเฉพาะที่ที่จัดไว้ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ร่วมฝึกซ้อมกีฬาหรือดนตรีของโรงเรียนแม้ว่าครูฝึกซ้อมจะไม่มาก็ตาม ถ้าครูผู้สอนยังไม่เข้าสอนท่านจะบอกให้หัวหน้าชั้นไปตาม เมื่อทำผิดระเบียบหรือทำของส่วนรวมเสียหายจะไม่พยายามปฏิเสธความผิดที่ตนกระทำ ยอมรับความผิดที่ตนทำด้วยความเต็มใจ เป็นผู้หนึ่งที่มีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดของชั้นเรียน เตือนตนเองให้เอาใจใส่การเรียน อยู่ตลอดเวลา ทำการบ้านให้เสร็จตามที่ครูสั่งทุกวัน ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด มีความละเอียดรอบคอบปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม รู้สึกไม่สบายใจเมื่องานของนักเรียนดำเนินไปอย่างล่าช้า อยู่ในระดับมาก

3.3 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก คือ บริจาคสิ่งของให้กับคนยากจน เห็นคนขอทาน นักเรียนจะไม่เดินเลี้ยวไปทางอื่น ไม่หลีกเลี่ยงหากเพื่อนจะให้ช่วยทำงาน กินขนมที่ชอบโดยแบ่งให้เพื่อน ลูกให้คนตั้งครุภัณฑ์หากเห็นคนตั้งครุภัณฑ์ไม่มีที่นั่ง ให้เพื่อนยืมหนังสือที่ซื้อใหม่ ช่วยเพื่อนทำงานกลุ่มนอกเหนือจากงานที่ได้รับ แบ่งให้เพื่อนใช้เครื่องคอมพิวเตอร์บ้างเมื่อจำนวนเครื่องไม่พอบริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ประสบทุกข์ภัย กระทำสิ่งใดๆ โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับ นักเรียนอธิบายและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อน ยินดีเสียสละสิทธิ์บางอย่างของ

ตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนยิ้มด้วยความเต็มใจทุกครั้ง บริจาคเงินให้คนขอทาน เพราะเห็นเขาลำบาก มีน้ำใจและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับบุคคลอื่นๆ เสียสละแรงกายเพื่อทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ปฏิบัติงานทุกชนิดเพื่อช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่ได้รับความทุกข์เดือดร้อน ให้อภัยเพื่อนที่ทำไม่ดีกับตน อดทนต่อความลำบากเพื่อให้ผู้อื่นมีความสุข แสดงความยินดีร่วมกับผู้อื่นที่ประสบความสำเร็จหรือมีความสุข ช่วยให้การปรึกษาเมื่อเพื่อนมาโรงเรียนสาย ช่วยดักเตือนเพื่อนมิให้ทำลายสิ่งของที่เป็นสาธารณประโยชน์ ไม่อิจฉาคนอื่นเมื่อมีความสุข และดีใจเมื่อเห็นคนอื่นมีความสุข

3.4 การพึ่งพาตนเอง การปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมด้านการพึ่งพาตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อการพึ่งพาตนเองของนักเรียนในระดับปานกลาง คือ การหารายได้พิเศษด้วยตนเองเมื่อจำเป็น ไม่กล้าถามครูหากมีปัญหาข้อสงสัย และไม่สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ถ้าเพื่อนไม่ช่วย ส่วนการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมการพึ่งพาตนเองในระดับมาก คือ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ด้วยตนเอง ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ทำความสะอาดห้องนอนด้วยตนเอง ใช้อุปกรณ์ต้องและเหมาะสมกับงาน ทำแบบฝึกหัดหรือการบ้านด้วยตนเอง พยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จแม้จะยากลำบากเพียงใดก็ตาม ลงมือทำการบ้าน/งานโดยไม่ต้องมีใครมาเคี่ยวเข็ญ พยายามคิดหาวิธีการใหม่ๆ มาพัฒนาการทำงานของตนเอง และการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม การพึ่งพาตนเองในระดับน้อย คือ ชอบเลียนแบบดาราดังที่ชื่นชอบ

3.5 การประหยัด การปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม ด้านการประหยัดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้อการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม การประหยัด ในระดับมากมี 14 ข้อ คือ เก็บเงินบางส่วนไว้ฝากธนาคาร ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ดูแลรักษาของส่วนตัวให้ใช้ได้นาน วางแผนก่อนการใช้จ่าย เก็บของใช้ให้เป็นระเบียบเพื่อประหยัดเวลาในการค้นหา วางแผนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ใช้สิ่งของจนหมดก่อนทิ้ง ไม่ซื้อสินค้าที่มีราคาแพงเกินไป ใช้สิ่งของจำนวนพอดีกับที่ต้องการใช้ ดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านให้อยู่ในสภาพดี วางแผนเรื่องเที่ยวให้พอเหมาะกับเงินที่มีอยู่ เมื่ออยากได้สิ่งของบางอย่างท่านจะพยายามหาเงินมาซื้อให้ได้ ตรวจสอบราคาสินค้าก่อนซื้อ ปิดน้ำปิดไฟเมื่อเลิกใช้ ส่วนการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม การประหยัดในระดับปานกลาง มีอยู่ 4 ข้อ คือ ซื้อสินค้าราคาแพง มีเยื่อ ตามสมัยนิยม มักทำให้สิ่งของชำรุดเสียหาย จัดทำบัญชีการรับจ่ายเงินของตนเอง ไม่ชอบยืมเงินเพื่อน และการปฏิบัติ

คุณธรรม จริยธรรม การประหยัด การบร่ำไว้ให้ผู้ปกครองซื้อรถจักรยานยนต์ที่เหมือนของเพื่อน เปลี่ยนรองเท้าใหม่ทุกเดือน ชอบซื้อเครื่องสำอางและน้ำหอมที่ชอบ ยืมเงินคนอื่นซื้อของที่ ไม่จำเป็น ซื้อของตามเพื่อน มักจะนำดินสอและยางลบ ปากกาที่ใช้ไม่หมดไปทิ้งเพื่อจะซื้อใหม่ เปลี่ยนโทรศัพท์มือถือให้ทันสมัยอยู่เสมอ อยู่ในการปฏิบัติระดับน้อย

การปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การพึ่งพาตนเอง และการประหยัด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน การปฏิบัติในระดับมาก คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการพึ่งพาตนเอง ส่วนการประหยัด อยู่ในการปฏิบัติระดับปานกลาง

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชีวิตสังคม และปัจจัยด้าน กระบวนการกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ปัจจัยด้านชีวิตสังคม อาชีพรับราชการของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กันต่ำมากอยู่ในทางลบกับคุณธรรม จริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านกระบวนการมีความสัมพันธ์ต่ำ อยู่ในทางบวกกับการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การปฏิบัติเป็นแบบอย่างของผู้ปกครอง รองลงมา เป็นการอบรมสั่งสอน และการส่งเสริม การศึกษา

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชีวิตสังคม กับปัจจัยด้านกระบวนการด้วยกัน ที่มีความสัมพันธ์สูงแต่ในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การอยู่กับบิดา มารดา กับการอยู่กับบิดาหรือมารดาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง รองลงมา มีความสัมพันธ์ปานกลาง ในทางบวก คือ การอบรมสั่งสอน กับ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ปริญาตรีขึ้นไป กับ อาชีพรับราชการ และความสัมพันธ์ต่ำในทางบวก คือ การส่งเสริม การศึกษา กับ การอบรมสั่งสอน การส่งเสริมการศึกษา กับ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ส่วนความสัมพันธ์ต่ำมากในทางลบ คือ อาชีพรับราชการ กับ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง อาชีพ รับราชการ กับ การอยู่กับบิดาหรือมารดาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ส่วนอาชีพรับราชการ กับ การอยู่ กับบิดามารดา มีความสัมพันธ์ต่ำมากในทางบวก

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความสัมพันธ์ต่ำ คือ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง การอบรมสั่งสอน และการส่งเสริมการศึกษา ตามลำดับ ส่วนอาชีพรับราชการของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ต่ำมากในทางลบ

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ละด้านของคุณธรรม จริยธรรม คือ

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกมากที่สุดซึ่งสัมพันธ์ปานกลาง กับ ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง($r_{xy}=0.45$) รองลงมา คือ การอบรมสั่งสอน($r_{xy}=0.44$) , ส่วนการส่งเสริมการศึกษา ($r_{xy}=0.27$) มีความสัมพันธ์ต่ำ และอาชีพรับราชการ($r_{xy}=-0.14$) มีความสัมพันธ์ต่ำมากในทางลบ

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ด้านบวกมากที่สุดมีความสัมพันธ์ปานกลาง กับ ด้านความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง($r_{xy}=0.46$) รองลงมา คือ การอบรมสั่งสอน($r_{xy}=0.46$) , ส่วนการส่งเสริมการศึกษา($r_{xy}=0.27$) มีความสัมพันธ์ต่ำและความสัมพันธ์ต่ำมากในทางลบ คือ อาชีพรับราชการ($r_{xy}=-0.19$)

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกมากที่สุด มีความสัมพันธ์ต่ำกับ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง($r_{xy}=0.36$) รองลงมา คือ การอบรมสั่งสอน($r_{xy}=0.35$) , การส่งเสริมการศึกษา($r_{xy}=0.24$) ตามลำดับ และความสัมพันธ์ในทางลบ คือ อาชีพรับราชการ($r_{xy}=-0.12$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่ำมาก

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ด้านการพึ่งพาตนเอง ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ด้านบวก มีความสัมพันธ์ต่ำมากกับ ด้านการพึ่งพาตนเอง คือ การอบรมสั่งสอน($r_{xy}=0.13$) รองลงมาคือ การส่งเสริมการศึกษา ($r_{xy}=0.12$) การอยู่กับบิดาหรือมารดาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ($r_{xy}=0.10$) และความสัมพันธ์ในทางลบ คือ อาชีพรับราชการ($r_{xy}=-0.11$) ตามลำดับ

4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ด้านการประหยัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีเพียงปัจจัยเดียว และมีค่าความสัมพันธ์ต่ำมาก คือ การส่งเสริมการศึกษา($r_{xy}=0.14$)

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ อาชีพผู้ปกครองที่รับราชการ การส่งเสริมการศึกษา การอบรมสั่งสอน และการปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ซึ่งสามารถเขียนสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ และในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{tot} = 2.17 - 0.12 X_{2,1} + 0.11 X_4 + 0.14 X_5 + 0.15 X_6$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{tot} = -0.16 Z_{2,1} + 0.16 Z_4 + 0.19 Z_5 + 0.19 Z_6$$

5.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในภาพรวม โดยการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง การอบรมสั่งสอน การส่งเสริมการศึกษา และ อาชีพผู้ปกครองรับราชการ ซึ่งสามารถเขียนสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{totd} = 2.20 + 0.15 X_6 + 0.14 X_5 + 0.10 X_4 - 0.10 X_{2,1}$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{totd} = 0.19 Z_6 + 0.19 Z_5 + 0.16 Z_4 - 0.13 Z_{2,1}$$

5.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง การอบรมสั่งสอน การส่งเสริมการศึกษา และอาชีพผู้ปกครองรับราชการ ซึ่งสามารถเขียนสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_1 = 1.67 + 0.25 X_6 + 0.22 X_5 + 0.10 X_4 - 0.09 X_{2,1}$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_1 = 0.26 Z_6 + 0.24 Z_5 + 0.12 Z_4 - 0.10 Z_{2,1}$$

5.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง การอบรมสั่งสอน อาชีพผู้ปกครองรับราชการ และการส่งเสริมการศึกษา ซึ่งสามารถเขียนสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_2 = 1.72 + 0.24 X_6 + 0.23 X_5 - 0.14 X_{2,1} + 0.09 X_4$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_2 = 0.26 Z_6 + 0.26 Z_5 - 0.15 Z_{2,1} + 0.12 Z_4$$

5.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง การอบรมสั่งสอน และการส่งเสริมการศึกษา ซึ่งสามารถเขียนสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_3 = 1.93 + 0.22 X_6 + 0.18 X_5 + 0.10 X_4$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_3 = 0.22 Z_6 + 0.19 Z_5 + 0.12 Z_4$$

5.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการพึ่งพาตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การอบรมสั่งสอน และการอยู่กับบิดาหรือมารดา(บุคคลใดบุคคลหนึ่ง) ซึ่งสามารถเขียนสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_4 = 2.93 + 0.14 X_5 + 0.16 X_{3.2}$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_4 = 0.14 Z_5 + 0.11 Z_{3.2}$$

5.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการประหยัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การส่งเสริมการศึกษา ซึ่งสามารถเขียนสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_5 = 2.77 + 0.13 X_4$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_5 = 0.14 Z_4$$

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 และการหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการพยากรณ์คุณธรรม จริยธรรมพร้อมสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัย

ที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนมีการปฏิบัติปัจจัยด้านกระบวนการ ทั้งทางด้านการส่งเสริมการศึกษา การอบรมสั่งสอน และการปฏิบัติเป็นแบบอย่างของผู้ปกครอง พบว่าในภาพรวมด้านปัจจัยกระบวนการนั้น มีการปฏิบัติอยู่มาก

เมื่อพิจารณาพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านผู้ปกครอง อบรมสั่งสอน รองลงมา เป็นการปฏิบัติเป็นแบบอย่าง และการส่งเสริมการศึกษา ตามลำดับ

-ด้านปัจจัยกระบวนการ การส่งเสริมการศึกษา จากการพิจารณาพบว่า อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองมีการสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรหลานได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 ว่าด้วย การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงาน ในข้อที่ 6 การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

-ส่วนปัจจัยด้านกระบวนการ การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองที่ปฏิบัติแก่นักเรียน อยู่ในระดับมากนั้น ซึ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองนี้มีส่วนสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง สภาพครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูวัยรุ่นที่ทำผิดกฎหมาย (ปัทมา ศิริเวช และคณะ, 2540) พบว่า ร้อยละ 44 ของเด็กวัยรุ่นมาจากครอบครัวที่แตกแยก ขาดการเอาใจใส่ดูแลในการอบรมสั่งสอน จึงเป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูบุตรได้อย่างถูกต้อง และการให้คำแนะนำเหมาะสม เพื่อป้องกันและลดการกระทำไปในทางที่ผิด และยังสอดคล้องกับคำสอนที่ว่า เด็กทั้งหลายเป็นฐานรองรับมนุษยชาติ ลูกในครอบครัวคือเด็กในสังคม ถ้าจะให้สังคมมนุษย์มั่นคง มีอนาคต เด็กควรได้รับการปลูกฝังคุณสมบัตินี้เรียกว่า “แสงเงินแสงทองที่ดั่งาม” หรือรุ่งอรุณของการศึกษา 7 ประการ คือ 1. แสงแห่งปัญญาและแบบอย่างที่ดี 2. มีวินัยเป็นฐานของการพัฒนาชีวิต 3. มีจิตใจใฝ่รู้ใฝ่สร้างสรรค์ 4. มุ่งมั่นฝึกตนจนเต็มสุดภาวะที่ความเป็นคนจะถึงได้ 5. ยึดถือหลักเหตุปัจจัยมองอะไรมีเหตุและผล 6. ตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท และ 7. ฉลาดคิดแยกแยะให้ได้ประโยชน์และความจริง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต, 2550) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

ในด้านการมีวินัยของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึก ประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบัน ศาสนาและสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ อยู่ดีมีสุข และการมีระเบียบวินัยเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ข้อ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในข้อที่ 3 ว่าด้วยการมีวินัย (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

-ส่วนปัจจัยด้านกระบวนการ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ให้แก่นักเรียนของผู้ปกครอง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองได้เห็นถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนเป็นต้นแบบ โดยการประพฤติให้เห็นเพราะผู้ปกครองบิดามารดาเป็นผู้ที่ใกล้ชิดที่สุดที่มีอิทธิพลในการหล่อหลอมให้เด็กเป็นคนดีของครอบครัว ของสังคมและยังเป็นเหตุให้ลูกเกิดความสำนึกและซาบซึ้งต่อพ่อแม่ ไม่กล้าที่จะทำผิด เพราะมีพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน : 5 กรณีศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา , 2549) ที่ว่า รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของสถาบันครอบครัว ควรมีหลักการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 10 ประการ คือ 1. พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ครอบครัวต้องการให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมเรื่องใด ต้องทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง 2. พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ต้องอยู่ให้เห็น เพื่อยืนยันในสิ่งที่สอนว่าถูกต้องดีงาม 3. ญาติพี่น้อง ญาติมิตร ปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่างเช่นเดียวกัน 4. พ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ต้องคอยกระตุ้นเตือนสม่ำเสมอ เพื่อให้ลูกรู้จักคิดวิเคราะห์เหตุการณ์ของสังคมตลอดเวลา 5. พุดย่าเตือนบ่อยๆ 6. พ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ต้องมีเกณฑ์ชัดเจนว่า สิ่งใดดีสมควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ดี สมควร ละเว้น เพื่อสมาชิกในครอบครัวสามารถตัดสินใจได้ว่าสิ่งใดดี สมควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ดีสมควร ละเว้น 7. มีรูปแบบครอบครัว บุคคลที่ดีให้เห็นเป็นแบบอย่าง 8. มีความเชื่อมั่นในสมาชิกครอบครัว 9. มีความใกล้ชิดสนิทสนม อบอุ่น และไว้วางใจได้ และ 10. ปลูกฝังทัศนคติ ในการดำรงตนที่ดี เพื่อเป็นกรอบการดำเนินชีวิตในภายภาคหน้า

2. ระดับคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 ในภาพรวมการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมาก คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความ

เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการพึ่งพาตนเอง ตามลำดับ ส่วนการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมในระดับปานกลาง คือ การประหยัด

-เมื่อทำการพิจารณาระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 พบว่า ด้านความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวเป็นอย่างดี เพราะส่วนใหญ่ นักเรียนอาศัยอยู่กับบิดามารดาถึงร้อยละ 71.67 ทำให้ได้รับการอบรมสั่งสอน การเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด เกิดความผูกพันระหว่างครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาของครอบครัว กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียน ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร (บุญสม สนวนะเสรี, 2547, หน้า 24) ที่ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันหลักสถาบันแรก ที่มีความสำคัญในการวางรากฐานและหล่อหลอมลักษณะต่างๆ ของบุตร โดยครอบครัวมีบทบาทหน้าที่ในการช่วยส่งเสริม พัฒนาการของบุตร โดยที่บุตรจะได้รับอิทธิพลจากบิดา มารดา ในเรื่องของนิสัย ค่านิยมการมองโลกหรือโลกทัศน์ ซึ่งเป็นเรื่องของการรับรู้บุคลิกภาพ ทัศนคติ โดยบิดามารดาเป็นแบบอย่าง และบิดา มารดา ยังมีอำนาจให้คุณต่อเด็กเมื่อเด็กทำดี และมีอำนาจให้โทษ เมื่อเด็กทำไม่ดี ส่วนความรับผิดชอบ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งตรงกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางครอบครัวที่มีต่อความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเสลภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 (ทวี ทิวาพัฒน์ ,2547, หน้า 13) ที่กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบ มีความสำคัญต่อเด็กและเยาวชนในวัยเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กและเยาวชนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนนั้นต้องนำมาซึ่งความก้าวหน้า ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน การมีชื่อเสียง เกียรติยศของวงศ์ตระกูล แต่ถ้าเมื่อใดขาดความรับผิดชอบ ก็ย่อมขาดความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน นำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ให้ความหมายความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไว้ 5 ด้าน ในด้านที่ 2 และ ด้านที่ 5 (2527, หน้า 16) ที่ว่า การกระทำที่แสดงถึงไมตรีจิต ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นด้วยกำลังกาย โดย การช่วยทำธุรกิจช่วยเหลือในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ พ้นจากปัญหา หรือความทุกข์ยากด้วยความเต็มใจและเป็นการที่ไม่หวังผลตอบแทน เช่นการช่วยเหลือผู้อื่นยกของ เป็นการเอื้อเฟื้อเสียสละทางกาย และในด้านที่ 5 การกระทำที่มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ด้วย

การแบ่งปันทรัพย์สินของ เครื่องใช้ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ให้แก่ผู้อื่น หรือการเสียสละเพื่อสาธารณประโยชน์ตามกำลังที่มีอยู่ เช่น การแบ่งปันเครื่องเขียนให้กับเพื่อน การให้เพื่อนยืมสิ่งของ เครื่องใช้ในการเรียน เป็นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ทางทรัพย์สิน ด้านการพึ่งพาตนเอง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนและทางครอบครัวที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติด้วยตนเอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยม ถึงร้อยละ 38.33 และอาชีพผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับราชการ มากถึงร้อยละ 73.61 ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญในการพึ่งพาตนเอง เนื่องจากครอบครัวไม่สามารถคิดในมุมมองทางวิชาการหรือสอนบุตรตนเองได้ในมุมมองที่กว้างกว่า เนื่องจากคิดว่าตนเองมีการศึกษาต่ำ และไม่ได้รับราชการ การดูแลเอาใจ การอบรมเลี้ยงดูโดยไม่ให้บุตรทำงาน เพราะกลัวลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง ปัจจัยทางครอบครัวที่มีต่อความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเสลภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 (ทวี ทิวาพัฒน์ ,2547) ที่ว่าอาชีพรับราชการ และระดับการศึกษาของครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก ด้านการประหยัด ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง การประหยัดของนักเรียน ยังมีไม่เพียงพอ นักเรียนยังขาดความรู้ถึงคุณค่าของเงิน สิ่งของ ผู้ปกครองมีความเชื่อใจและให้ลูกได้ทุกอย่างที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยเรื่อง การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ด้านการประหยัดทรัพย์สินของนักเรียนโรงเรียน บ้านดงสวนพัฒนา อำเภอดำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ (สำเนียง พิมปัดชา, 2548) พบว่า ปัญหาด้านการประหยัดเป็นปัญหาสูงสุดในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ที่ต้องดำเนินการแก้ไข ซึ่งพบเพียง ร้อยละ 28.60 เท่านั้นที่ยังเห็นคุณค่าของการประหยัด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชีวิตสังคมและปัจจัยด้านกระบวนการ มีค่าอยู่ระหว่าง -0.66 ถึง 0.56 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าความสัมพันธ์ที่มีค่าสูงสุดในทางลบ คือ การอยู่กับบิดามารดา กับการอยู่กับบิดาหรือมารดาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง อาจเนื่องมาจากการที่นักเรียนได้อาศัยอยู่กับบุคคลใดโดยอมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา การที่มีครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า มีพ่อแม่ ลูก มีความสมบูรณ์ของครอบครัว เด็กจะมีความรักความอบอุ่น มากกว่าเด็กที่มีการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หรือถูกทอดทิ้งจากบุคคลใดในครอบครัวคนใดคนหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ

ประเภทการเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็ก แบบที่ 3 ว่าด้วยการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยทำให้เด็กมีปัญหามากมายและพบมากในยุวอาชญากรไม่สามารถควบคุมความประพฤติได้ มีความรับผิดชอบต่ำ ขาดระเบียบแบบแผน มีลักษณะมุ่งอนาคตและเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉิม, 2526, หน้า 27) รองลงมาเป็นการอบรมสั่งสอน กับการปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ซึ่งสัมพันธ์กันปานกลาง ในทางบวก เมื่อพิจารณาพบว่าการปฏิบัติของครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งทั้งในด้านการอบรมสั่งสอน และการปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ที่จะทำให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มมากขึ้น การเอาใจใส่ การประพฤติแบบอย่างของครอบครัว สอดคล้องกับรายงานการวิจัย การเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษาไทย 10 ประการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2550) ที่ว่าด้วยข้อที่ 1 คือ พ่อแม่ผู้ปกครองต้องปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ครอบครัวต้องทำให้เกิดคุณธรรม เรื่องใดก็ควรปฏิบัติเป็นแบบอย่างเรื่องนั้น และยังสอดคล้องกับลักษณะการเลี้ยงดูเด็กตามวิถีไทย ข้อที่ 4 ว่าด้วย การเป็นแบบอย่างเป็นการเลี้ยงดูที่เด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ มีทั้งพฤติกรรมทางบวกและพฤติกรรมทางลบ (ทีศนา แหมมณี และคณะ, 2535, หน้า 27) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -0.16 ถึง 0.37 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ซึ่งค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับคุณธรรม จริยธรรมในภาพรวมสูงสุด คือ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ซึ่งเป็นปัจจัยด้านกระบวนการ ที่ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 เป็นผู้ปฏิบัติต่อนักเรียน แล้วเกิดคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุด

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 โดยในภาพรวม ที่ทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ จากการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งหมด 7 ปัจจัย มีอยู่ 4 ปัจจัย ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม คือ อาชีพผู้ปกครองที่รับราชการ การส่งเสริมการศึกษา การอบรมสั่งสอน และการปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมวิทยา (กีรติ ศรีวิเชียร, 2524) ที่ว่ามนุษย์นั้นจะอยู่ในกลุ่มใดในสังคม โดยที่เด็กเล็กๆ จะเรียนรู้ว่าอะไรดีอะไรชั่ว จากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของสังคม และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura อ้างถึงใน กีรติ ศรีวิเชียร, 2524) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ได้เน้นการเรียนรู้โดยบังเอิญ

และการเลียนแบบพฤติกรรมเป็นสำคัญ การเลียนแบบลักษณะและการกระทำของคนอื่น จะเป็นบ่อเกิดของการยอมรับลักษณะที่ดีและไม่ดีจากบุคคลอื่นได้ และเกิดได้อย่างกว้างขวางในสถานการณ์ทั่วไป ตั้งแต่เด็กเลียนแบบพ่อแม่ ครูอาจารย์ ไปจนถึงวัยรุ่นเลียนแบบดาราภาพยนตร์ และสอดคล้องกับการศึกษาของฮอฟแมน (1970) ที่ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูกับจริยธรรม เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความรัก มีลักษณะจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความรักน้อย

-ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 เมื่อทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ในการหาปัจจัยที่ดีที่สุดในการพยากรณ์คุณธรรม จริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่ามีอยู่ 4 ปัจจัยที่ร่วมกันส่งผลกระทบต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต 1 คือ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง การอบรมสั่งสอน การส่งเสริมการศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อคุณธรรม จริยธรรม ในทางบวก ซึ่งหมายความว่าเมื่อผู้ปกครอง มีการปฏิบัติต่อปัจจัยด้านกระบวนการทั้ง 3 ด้านมากขึ้น จะทำให้นักเรียนปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้นด้วย และ ปัจจัยอาชีพผู้ปกครองรับราชการ ส่งผลกระทบต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในทางลบ หมายความว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพรับราชการจะไม่ทำให้นักเรียนมีการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้น แต่จะทำให้คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนลดลง

-ปัจจัยด้านการปฏิบัติเป็นแบบอย่าง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ทั้งนี้เนื่องมาจากความใกล้ชิดของครอบครัวที่พ่อแม่มีต่อลูก อันเนื่องมาจากสภาพครอบครัวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอาศัยอยู่กับบิดามารดาเป็นส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ 71.67 การยึดบิดามารดาเป็นแบบอย่าง เป็นสิ่งที่ถือมั่นมาตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาของครอบครัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร (บุญสม สนวนะเสรี, 2547, หน้า 11) ที่ว่า บทบาทของครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐาน เป็นสถาบันหลักในการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยมีบทบาทในการให้ความอบอุ่น ให้การศึกษา และเป็นแบบอย่างในการประพฤติ ปฏิบัติตนให้กับบุตร ซึ่งบุตรจะมีความประพฤติเป็นเช่นใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับบทบาทของครอบครัว

-ปัจจัยด้านการอบรมสั่งสอน ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญรองลงมาที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในทางบวก อาจเนื่องมาจากการอบรมสั่งสอนเป็นสิ่งที่คอยขัดเกลา ซึ่งแนะแนวทางสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ซึ่งสอดคล้องกับ รายงานโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน : 5 กรณีศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา , 2549) 10 ประการ ว่าด้วยข้อที่ 6 พ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ต้องมีเกณฑ์ชัดเจนว่า สิ่งใดดีสมควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ดี สมควรละเว้น เพื่อสมาชิกในครอบครัวสามารถตัดสินใจได้ว่าสิ่งใดดี สมควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ดีสมควรละเว้น

-ปัจจัยด้านการส่งเสริมการศึกษา เป็นปัจจัยที่ 3 ที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 อาจเนื่องมาจากเป็นด้านที่เริ่มเกี่ยวข้องกับการยอมรับในสังคม ในด้านการส่งเสริม สนับสนุนบุตร ให้ได้รับการศึกษาที่ดีพร้อมและสมบูรณ์ ซึ่งจะเป็นการปฏิบัติที่นอกเหนือจากวิถีการดำเนินชีวิต พื้นฐานโดยทั่วไป เริ่มเป็นแนวทางที่บ่งบอกถึงความคิด มุมมองอนาคตของบุตร ในครอบครัว นั้นๆ ถ้าครอบครัวใดส่งเสริมสนับสนุนการเรียนอย่างเต็มที่ นักเรียนก็จะมีความคิดในการปฏิบัติ ตนให้เป็นไปในแนวทางที่ดี ควบคุมตนเองไม่ให้หลงทางไปในทางที่เสื่อมเสีย มีเวลาหาความรู้ ไม่มีเวลาว่างในการเที่ยว หรือใช้ไปในทางเสื่อม ซึ่งการส่งเสริมการศึกษาของครอบครัวต่อบุตร สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ , 2542 ฉบับแก้ไข 2545, หน้า 4) ว่าด้วยมาตรา 9 การจัดโครงสร้าง และกระบวนการ จัดการศึกษา โดยยึดหลัก ในข้อที่ 6 ที่ว่า การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นๆ มาตรา 11 บิดามารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัด ให้บุตร หรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

-ปัจจัยอาชีพผู้ปกครองรับราชการ ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในทางลบ ทั้งนี้คือ อาชีพรับราชการของผู้ปกครองทำให้การปฏิบัติ คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนน้อยลง ซึ่งอาจเนื่องมาจากอาชีพรับราชการของผู้ปกครองใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับงาน ทำให้ไม่มีเวลาดูแล บุตร และอาจเนื่องมาจากการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีถึงร้อยละ 70.83 จึงทำให้

ผลการวิจัยออกมาว่าอาชีพรับราชการส่งผลในทางลบ ที่ทำให้คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนลดลง เพราะผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ จะมีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งขัดแย้งกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland. 1973, หน้า 2 - 4) ที่ว่า การเลือกอาชีพ คือ การกระทำที่สะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจ ความรู้ บุคลิกภาพ และความสามารถของบุคคล อาชีพเป็นวิถีชีวิต คนที่มีอาชีพรับราชการจึงบ่งบอกถึงความรู้ความสามารถของบุคคลนั้นในการพัฒนาประเทศ

-ส่วนด้านปัจจัยการศึกษาของผู้ปกครองระดับปริญญาตรีขึ้นไป การอยู่กับบิดามารดา และการอยู่กับบิดาหรือมารดาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ไม่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 เป็นเพราะว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครองส่วนใหญ่ต่ำกว่าปริญญาตรี กล่าวคือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ถึงร้อยละ 70.83 เมื่อพิจารณาจะเห็นว่า การศึกษายังสูงไม่เพียงพอต่อภาวะที่จะอบรมสั่งสอนบุตรในรูปแบบวิธีการที่แสดงออกถึงความรู้ ส่วนปัจจัยการอยู่กับบิดามารดา และ การอยู่กับบิดาหรือมารดาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ไม่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนนั้น แสดงว่าสภาพครอบครัวไม่มีผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเพียงปัจจัยด้านกระบวนการ การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง การอบรมสั่งสอน การส่งเสริมการศึกษา และปัจจัยด้านชีวิตร่วม อาชีพรับราชการของผู้ปกครองเท่านั้นที่ส่งผลต่อการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1

5. สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 คือ

สมการพยากรณ์คุณธรรม จริยธรรม ที่ดีที่สุด ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$$\hat{Y} = 2.20 + 0.15 * X_6 + 0.14 * X_5 + 0.10 * X_4 - 0.10 * X_{2,1}$$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ แสดงว่าถ้าผู้ปกครองมีคะแนนปัจจัยการปฏิบัติเป็นแบบอย่างเพิ่มขึ้น 1 หน่วย คาดว่านักเรียนจะมีการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น 0.15 หน่วย ถ้าผู้ปกครองมีคะแนนปัจจัยการอบรมสั่งสอนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย คาดว่าคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจะเพิ่มขึ้น 0.14 หน่วย ถ้าผู้ปกครองมีคะแนนปัจจัยการส่งเสริมการศึกษาเพิ่มขึ้น 1 หน่วย คาดว่า คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจะเพิ่มขึ้น 0.10 หน่วย และถ้าผู้ปกครองมีคะแนนปัจจัยไม่ได้มีอาชีพรับราชการเพิ่มขึ้น 1 หน่วย คาดว่าคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจะลดลง 0.10 หน่วย

สมการพยากรณ์คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$\hat{Z} = 0.19 * X_6 + 0.19 * X_5 + 0.16 * X_4 - 0.13 * X_{2,1}$$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน แสดงว่าถ้าผู้ปกครองมีคะแนนปัจจัยการปฏิบัติเป็นแบบอย่างเพิ่มขึ้น 1 หน่วย คาดว่านักเรียนจะมีการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น 0.19 หน่วย ถ้าผู้ปกครองมีคะแนนปัจจัยการอบรมสั่งสอนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย คาดว่าคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจะเพิ่มขึ้น 0.19 หน่วย ถ้าผู้ปกครองมีคะแนนปัจจัยการส่งเสริมการศึกษา เพิ่มขึ้น 1 หน่วย คาดว่า คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจะเพิ่มขึ้น 0.16 หน่วย และถ้าผู้ปกครองมีคะแนนปัจจัยไม่ได้มีอาชีพรับราชการ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย คาดว่าคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจะลดลง 0.13 หน่วย

ข้อเสนอแนะ

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

-จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 คือปัจจัยทางด้านการบวณการ การส่งเสริมการศึกษา การอบรมสั่งสอน การปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ที่ส่งผลในทางบวก และปัจจัยด้านชีวสังคม อาชีพของผู้ปกครองไม่รับราชการ ที่ส่งผลในทางลบ ควรหาทางช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมอบรม กิจกรรมเสริมในการปฏิบัติ หาแนวทางสนับสนุน ในการส่งเสริมพัฒนา

เด็กที่ผู้ปกครองมีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่ที่มีอาชีพไม่รับราชการ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้ปัจจัยดังกล่าว มีประสิทธิภาพในการทำนายเพียง ร้อยละ 20.40 ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ผู้ปกครอง ครู สถานศึกษา ควรร่วมมือกันวางแผนการจัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียนให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น โดยมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในรายวิชาต่างๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ครอบครัวอย่างต่อเนื่อง โดยทางโรงเรียนขอความร่วมมือกับครอบครัวนักเรียนในการร่วมกันพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

-ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ในด้านอื่น นอกเหนือจากปัจจัยด้านชีวสังคม ปัจจัยด้านกระบวนการ ของครอบครัว เช่น ด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านสภาพเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบัน เป็นต้น

-ควรมีการศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเพิ่มขึ้น ตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เช่น ความสามัคคี ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ชยัน สุภาพ สะอาด รักความเป็นไทย และจิตสาธารณะ เป็นต้น

-ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความสอดคล้อง

-ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากสถานศึกษาหลายๆ แห่ง เพื่อให้ทราบข้อปัจจัยในแต่ละสภาพบริบท จากความแตกต่างของพื้นที่